

ορχιποιμήν Ρόδ. Σῦρ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Κρήτ. καὶ τοπων. ὁρχαύλη αὐτόθ. 3) Ποιμήν τυροκόμος Σέριφ. 4) Τυροκόμος ὅστις λαμβάνει ἐπὶ διάστημά τι χρονικὸν τὸ γάλα ἐκ τῶν ποιμένων τῆς περιφερείας καὶ τυροκομεῖ Ρόδ. (Ἀρ. πγγελ. Σάλακ. Σορον. Φάν.)

ἄρχημα τό, πολλαχ. ἄρχιμα Θράκ. (Αἰν.) Ἱμβρ. ἄρδεμαν Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄρχεῦω.

Ἐναρξίς ἐνθ' ἄν.: Τ' ἄρχημα τῆς δουλειᾶς πολλαχ. Ἀποῦ ἡφτέρᾳ θὰ κάνουμ' ἄρχιμα τ'ς ἱλαῖς Ἱμβρ. Συνών. ἰδ. λ. ἄρχασι.

ἄρχεμὸς ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἄρχεῦω.

Ἀρχεμα, ὁ ἰδ.: Ὁ ἄρχεμὸς τοῦ ζυῖου.

ἄρχένω Σῦρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρχῃ.

Ἀρχίζω. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχάζω.

Ἀρχευτούλλης ὁ, Θράκ. (Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. *ἄρχευτός < ἄρχεῦω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦλλης.

Ὄνομα πλαστὸν παραμυθίου ἐν ᾧ ἡ ἀλώπηξ ἐννοήσασα ὅτι ὁ σύντροφός της λύκος εἶχε κρύψει μέλι ἐντὸς πίθου ἐπῆγε καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ, ὅταν δὲ ἐπιστρέψασα ἠρωτήθη ὑπ' αὐτοῦ πόθεν ἔρχεται, εἶπεν ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τελετὴν βαπτίσματος, ἐρωτηθεῖσα δὲ πάλιν πῶς ὠνομάσθη τὸ βαπτισθὲν νήπιον ἀπεκρίθη «Ἀρχευτούλλης», διότι ἤρχισε νὰ τρώγῃ τὸ μέλι. Συνών. *Ἀρχινητίτης.

ἄρχεῦω σύνηθ. ἄρχεῦου βόρ. ἰδιώμ. ἄρχεῦω Κέως Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. ἄρχεῦω Θράκ. (Μέτρ.) Χίος κ.ά. ἄρχεῦω Κάρπ. ἄρχεῦω ἐνιαχ. ἄρχεῦω Κύπρ. ἄρ-τσεύκω Ἀστυπ. ἄρδεύω Πόντ. (Κερασ.) ἄρχεφω Ρόδ. ἄρχεφω Ρόδ. Παθ. ἄρχεῦομαι Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. ἄρχεῦω = εἶμαι ἀρχηγός, ἄρχω. Ὁ τύπ. ἄρχεῦω καὶ ἄρχεῦω καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ. 1,628 (ἐκδ. R Dawkins) «ἀπεκεῖ κάν-νουν καὶ ἄρχεῦγου νὰ πάρουν βετέττα» καὶ 1,142 «ἀρχέψα νὰ μαθάνουν». Τὸ παθ. ἄρχεῦομαι καὶ μεσν. ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 1214 Byzant. Zeitschr. 7 (1898) 499 «ἐκτίσα πύργον... καὶ ἠρχεῦθη Ἀπριλίου...».

Κάμνω ἀρχὴν πράγματός τινος, ἀρχίζω, ἀρχομαι ἐνθ' ἄν.: Θ' ἀρχέψω τῇ δουλειᾷ. Τὸ δέντρο ἀρχεῖ νὰ ξεραίνεται. Τὸ παιδί ἀρχεῖ νὰ διαβάξῃ. Ἀρχεψε νὰ βρέξῃ. Ἀρχέψαν νὰ τρώνε σύνηθ. Ἀρχεῦγει καὶ λέει Ἀπύρανθ. Ἡρχεψεν σιγὰ σιγὰ καὶ μίλησε Χίος Ἄν σὲ ἀρχέψω, ἐν θὰ ξέρῃς ποῦ νὰ περάσῃς Ρόδ. Ἀρτσεύκουν τοὺς 'ς τὲς ματσουτσὲς ὥσπου κάμαν τοὺς σαπητοὺς Ἀστυπ. Ἀρχεῦ' νὰ μὴ δ' ψάῃ - νὰ μὴ νυστάξ' κτλ. (ἀρχίζω νὰ διψῶ, νὰ νυστάζω) Μακεδ. (Κοζ.) Δουλειὰ πὺν ἀρχεῦκεται ποτ-τέ της ἐν τελειών-νει (πὺν = ποῦ δὲν) Κύπρ. || Γνωμ. Σάββατον ἀρχεῦγε καὶ μὴ ξετελεύγῃς (ἡ ἀρχομένη κατὰ Σάββατον ἐργασία δὲν πρέπει νὰ τελειώνῃ βιαστικά, ἀλλὰ νὰ συνεχίζεται καὶ τὴν Δευτέραν) Κάρπ. || Ἄσμ.

Ἀρχεψ' ὁ νγὸς νὰ τραγουδῇ, ἀρχεψ' ὁ νγὸς νὰ λέγῃ Λεξ. Δημητρ.

Σὰ δὲν ἡξέρῃς ν' ἀγαπᾷς, καρδιὲς μὴν ἀγκυλώνῃς, καὶ ὅ,τι ν' ἀρχεῦγῃς μιὰ δουλειὰ νὰ τήνε τελειώνῃς Ἀπύρανθ.

Ἀρχὴν ἀρχεῦκω τὸ λοιπὸν τῷ οὔλοι ν' ἀφικραστῇτε Κύπρ.

Ἀάπη ὅταν ἀρχεῦκεται, ἐν' ὁμορφίᾳ τοῦ τόπου, τῷ ὅταν ἀποχωρίζεται, ἐν' σκοτωμὸς τ' ἀγρώπου

(ἀνθρώπου) Κύπρ. Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. πολλαχ.: Ἀρχέψανε οἱ ζέστες πολλαχ. Τώρα ποῦ 'ναι βίδια νὰ πααίνωμεν, μὴν ἀρχέψῃ πάλιν ἡ κακωσύνη (βίδια = εὐδία) Κῶς || Ἄσμ.

Ἀρχέψαν τὰ βυζούδικα σου, κόρη, τῶν καρυώνων τῶν ἐσένα βάλ-λουν ὁμορφίες τῶν ἐμένα χαντακῶν-νουν

Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. S στ. 989 (ἐκδ. J Lambert) «ἀρχεῖ ἡ νύκτα». Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχάζω.

ἄρχεψι ἡ, ἐνιαχ. ἀρχεψι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄρχεῦω.

Ἀρχή, ἔναρξίς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Πρωτόλη, Δευτερόλη μου, φτωχολογίᾳς ὁρπία,

Ἄουστε νεφελόπαρτε, ἀρχεψι τοῦ χειμῶνα

(ὁρπία = ἐλπίδα) Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχασι.

ἀρχή ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων. ἀρσῇ Ἀμοργ. Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Μύκ. Πόντ. (Οἶν. Τραπ.) ἀαχῇ Σαμοθρ. ἀρχῇ Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Κάρπ. Κεφαλλ. Κύπρ. Κῶς Νίσυρ. Πόντ. (Οἶν.) Σύμ. Χίος (Πυργ.) κ.ά. ἀρχῇ Πελοπν. (Λακων. Μάν. κ.ά.) — ἈΚαρκαβίτσ. Ἀρχαιο-λόγ. 30 ἀρσῇ Ἀμοργ. Μεγίστ. ἀρσῇ Πόντ. (Ἀμισ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄρχῃ.

1) Ἀφετηρία χρονικῇ ἢ τοπικῇ κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν. Κερασ. Τραπ.) Τσακων.: Ἀρχὴ τοῦ Γενάρι - τοῦ Φλεβάρι - τοῦ Μάρτι κτλ. Ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ - τῆς λειτουργίας - τοῦ μῆνα - τοῦ παραμυθιοῦ - τῆς Σαρακοστής - τοῦ χειμῶνα - τῆς χρονιᾶς κτλ. Ἀρχὴ τοῦ βιβλίου - τοῦ δρόμου - τῆς γραμμῆς - τῆς κλωστῆς - τοῦ σκοινοῦ κτλ. Λέγω ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου. Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος. Σ τὴν ἀρχὴν ἡ 'ς τοῖς ἀρχῆς (κατ' ἀρχάς, τὸ πρῶτον) κοιν. Ἀπὸ πρώτη ἀρχὴ ἡ ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχὴ (εὐθύς ἐξ ἀρχῆς) σύνηθ. Ἀπ' ἀρχῆς (ἀρχῇθεν) πολλαχ. καὶ Οἶν. Ἀπὸ μιὰ ἀρχὴ Μακεδ. (Καταφύγ.) Πὸν μῖας ἀρχῆς Κύπρ. Ἀπὸ τὴν ἀρχῆς ὡς ἐδῶ Θήρ. || Φρ. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἡ ἀπ' ἀρχῆς (πάλιν ἐξ ἀρχῆς) κοιν. Χρόνε τσαὶ πάλ' ἀρχὴ (κατ' ἐπανάληψιν, διαρκῶς) Σκῦρ. || Παροιμ. φρ. Δὲν ἔχει μῆτε ἀρχὴ μῆτε τέλος (εἶναι πολὺ πολὺπλοκον καὶ δυσδιάλυτον) κοιν. Οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος βρίσκεις (ἐπὶ πράγματός ἀσυναρτήτου) Αἴγιν. Δὲν εἶν' ἀρχὴ μὲν ὅτι γνωρίζει τι, ἀλλ' ἀγνοοῦντος τὰ κύρια σημεῖα αὐτοῦ) Τραπ. || Γνωμ. Κάθε ἀρχὴ ἔχει καὶ τέλος σύνηθ. Ἀρσῇ τσαίρου λεβάντες Μεγίστ. || Ἄσμ.

Ἀνάθεμα καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν κακὴν τὴν ὥρα ποῦ σ' εἶδαν τὰ ματάκια μου καὶ τί νὰ γίνω τώρα

Ἡπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄρχασι. β) Ἡ πρώτη, ἡ κυρία αἰτία κοιν.: Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ. γ) Τὸ νὰ ἀρχίσῃ τι νὰ γίνεται ἡ τὸ νὰ ἀρχίσῃ τις νὰ κάμνῃ τι κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σίλατ.) Πόντ. (Οἶν. Κερασ. Τραπ.) Τσακων.: Καλὴ ἀρχὴ ἡ καλὴ ἀρχὴ καὶ καλὸ τέλος! (εὐχὴ πρὸς τὸν κάμνοντα ἔναρξιν) κοιν. || Φρ. Κάνω ἀρχὴν (ἀρχίζω) κοιν. Βάνω ἡ βάζω ἀρχὴν (συνών. τῇ προσηγουμένῃ) πολλαχ. || Γνωμ. Κάθε ἀρχὴ καὶ δύσκολη κοιν. Κακὴ ἀρχὴ, κακὸ τέλος σύνηθ. Τὸ φαεὶ καὶ τὸ ξύσιμο ἀρχὴ θέλει Πελοπν. (Παππούλ.) || Ἄσμ.

Σ ἔνα βασιλικὸ μπαξέ θὰ κάτσω διπλοπόδι,

νὰ βάλ' ἀρχὴν νὰ τὴν παινώ τὴ μάνα καὶ τὴν κόρη

Νίσυρ.

Ἀρχὴν ἀρχεῦκω τὸ λοιπὸν τῷ οὔλοι ν' ἀφικραστῇτε

Κύπρ. 2) Τὸ πρόσωπον ἢ τὰ πρόσωπα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐξουσίαν λόγ. σύνηθ.: Ἀρχὴ τοῦ τόπου. Θὰ τὸν πάω

